

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston mielenterveyden edistämisen periaatepäätökseksi

Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriön asettaman mielenterveysstrategian ministeriöiden välisen yhteistyöryhmän valmistelemassa luonnoksessa valtioneuvoston mielenterveyden edistämisen periaatepäätökseksi on päivitetty mielenterveyden edistämisen mukaan lukien itsemurhien ehkäisyn poikkihallinnolliset toimenpiteet vuosille 2024-2027 pääministeri Orpon hallitusohjelman mukaisiksi. Periaatepäätös on osa kansallisen mielenterveysstrategian toimeenpanoa. Työstä vastaa Mielenterveysstrategian ministeriöiden välinen yhteistyöryhmä, jonka tehtävänä on varmistaa sosiaali- ja terveydenhuollon ja muiden sektorien toimenpiteiden onnistunut yhteensovittaminen sekä mielenterveysstrategian tavoitteiden ja näkökulmien vieminen eri hallinnonalojen valmisteluun ja päätöksentekoon. Työryhmän tehtävänä on ollut päivittää laajassa sidosryhmäyhteistyössä mielenterveyden edistämisen eri hallinnonalojen toimet vastaamaan Orpon hallitusohjelman tavoitteita. Toimeenpanosta laaditaan myöhemmin erillinen toimeenpanosuunnitelma, joka tullaan tekemään yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.

Valtioneuvoston mielenterveyden edistämisen periaatepäätös on tarkoitus viedä valtioneuvoston hyväksyttäväksi vuoden 2024 lopulla.

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausuntoa liitteenä olevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Myös kaikki muut halukkaat tahot voivat antaa asiassa lausuntonsa. Lausunnonantajan nimen tulee käydä ilmi lausunnosta, nimettömänä annettuja lausuntoja ei huomioida.

Tausta

Kansallinen mielenterveysstrategia ja itsemurhien ehkäisyohjelma 2020-2030 on pitkän aikavälin strategisen ohjauksen väline, joka sisältää laaja-alaisia ja poikkihallinnollisia toimenpiteitä mm. väestön mielenterveyden edistämiseksi ja itsemurhien ehkäisemiseksi. Mielenterveysstrategia varmistaa mielenterveyspolitiikan jatkuvuutta, tavoitteellisuutta ja ajantasaisuutta; strategian tueksi kukin hallitus määrittelee hallituskauden mielenterveyspoliittiset painopisteet, toimeenpanon keinot ja välineet. Strategiassa on viisi sisällöllistä painopistettä: mielenterveys pääomana, lasten ja nuorten mielenterveys, mielenterveysoikeudet, palvelut ja mielenterveysjohtaminen. Pääministeri Orpon hallituksen ohjelmassa on useita poikkihallinnollista ja yli sektorien ulottuvaa yhteistyötä vaativia kirjauksia tavoitteista ja toimenpiteistä, joilla on vaikutuksia väestön mielenterveyteen.

Mielenterveys on kaiken terveyden ja hyvinvoinnin kulmakivi. Mielenterveyden edistämiseksi tarvitaan laaja-alaisia ja sektorirajat ylittäviä toimia. Mielenterveyttä voidaan vahvistaa (tai heikentää) kaikkien hallinnonalojen päätöksillä ja toimilla. Toisaalta kunkin hallinnonalan omat tavoitteet hyötyvät siitä, että mielenterveyttä edistetään, mielenterveyspalvelut toimivat hyvin, ehkäistään syrjäytymistä ja eriarvoisuutta. Valtioneuvoston mielenterveyden edistämisen periaatepäätöksen luonnosta on työstetty tiiviissä yhteistyössä eri ministeriöiden, tutkimuslaitosten, järjestöjen ja muiden sidosryhmien kesken.

Tavoitteet

Periaatepäätöksellä tavoitellaan eri hallinnonalojen mielenterveyttä edistävien ja tukevien tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavien poikkihallinnollisten toimenpiteiden päivittäminen hallitusohjelman mukaisiksi ja niiden sovittaminen yhteen eri hallinnonaloilla sekä toimeenpano ja sen seuranta. Valtioneuvoston periaatepäätös mielenterveyden edistämiseksi toteuttaa myös hallitusohjelman kirjausta: Mielenterveysstrategia 2020–2030 -työssä tunnistettuja toimia jatketaan osana hallituksen toimia mielenterveyden edistämiseksi. Lisäksi jatketaan itsemurhien ehkäisyohjelman toimeenpanoa.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnon voi antaa suomeksi tai ruotsiksi. Lausuntoa varten pyydetään kommentit asiakokonaisuuksittain, joiden lopuksi pyydetään kirjoittamaan enintään 1/3 A4-sivun tiivistelmä lausuntoyhteenvettoa varten.

Annetut lausunnot otetaan huomioon hallituksen esityksen jatkovalmistelussa.

Lausunnot pyydetään jättämään Lausuntopalveluun. Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi-sivustolle. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi -sivustolta Ohjeet > Käyttöohjeet. Käyttöönottoon voi pyytää tukea oikeusministeriöstä osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi. VAHVA-järjestelmää käyttäviä ministeriöitä pyydetään viemään lausuntonsa VAHVAAan asialle VN/19189/2024.

Kirjallisen lausunnon voi myös lähettää sosiaali- ja terveysministeriölle sähköisesti osoitteeseen kirjaamo.stm@gov.fi.

Saatteessa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/19189/2024.

Kirjepostitse lausunnon voi toimittaa osoitteeseen:
Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00023 VALTONEUVOSTO

Jos lausunto on jätetty Lausuntopalveluun, sitä ei tarvitse erikseen lähettää sosiaali- ja terveysministeriölle sähköpostitse tai kirjepostissa.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan 2.9.2024 mennessä.

Annetut lausunnot ovat julkisia ja ne ovat luettavissa lausuntopalvelussa.

Valmistelijat

Lisätietoja lausuntopyynnöstä antavat:

Erityisasiantuntija Soile Ridanpää STM, etunimi.sukunimi@gov.fi, tavoitettavissa 8.8.-

Lääkintöneuvos Helena Vormo STM, eunimi.sukunimi@gov.fi, tavoitettavissa 12.8.-

Lausuntopyynnön teknisiin ominaisuuksiin liittyvät kysymykset: assistentti Eeva Kankaanpää STM, p. 0295 163025, etunimi.sukunimi@gov.fi, tavoitettavissa 24.7. asti ja 13.8.-

Liitteet:

[VNPP_MT_luonnos_periaatepäätös_20240625.pdf](#) - VNPP MT luonnos

[Mielenterveyden edistämisen periaatepäätös tiivistelmä_sv-FI.docx](#) - Mielenterveyden edistämisen periaatepäätös tiivistelmä sv

Jakelu:

Akaan kaupunki
A-Kiltojen Liitto
Alajärven kaupunki
Alavieskan kunta
Alavuden kaupunki
Asikkalan kunta
Askolan kunta
Auran kunta
Barnavårdsföreningen i Finland
EHYT ry
Enonkosken kunta
Enontekiön kunta
Ensi- ja turvakotien liitto
Espoon kaupunki - Esbo stad
Etelä-Karjala
Etelä-Pohjanmaa
Etelä-Savo
Eurajoen kunta
Euran kunta
Evijärven kunta
FinFami ry
Folkhälsan Vålfärd Ab
Forssan kaupunki
Haapajärven kaupunki
Haapaveden kaupunki
Hailuodon kunta

Halsuan kunta
Haminan kaupunki
Hangon kaupunki - Hangö stad
Hankasalmen kunta
Harjavallan kaupunki
Hartolan kunta
Hattulan kunta
Hausjärven kunta
Heinolan kaupunki
Heinäveden kunta
Helsinki
Hirvensalmen kunta
Hollolan kunta
Huittisten kaupunki
Humppilan kunta
HUS
Hyrnsalmen kunta
Hyvinkään kaupunki
Hyvvil
Hämeenkyrön kunta
Hämeenlinnan kaupunki
lin kunta
Iisalmen kaupunki
Iitin kunta
Ikaalisten kaupunki
Ilmajoen kunta
Ilomantsin kunta
Imatran kaupunki
Inarin kunta
Ingå kommun - Inכון kunta
Irti Huumeista Ry
Isojoen kunta
Isokyrön kunta
Itä-Uusimaa
Jakobstad - Pietarsaaren kaupunki
Janakkalan kunta
Joensuun kaupunki
Jokioisten kunta
Joroisten kunta
Joutsan kunta
Juankosken kaupunki
Juukan kunta
Juupajoen kunta
Juvan kunta
Jyväskylän kaupunki
Jämijärven kunta
Jämsän kaupunki
Järvenpään kaupunki
Kaarinan kaupunki
Kaavin kunta
Kainuu

Kajaanin kaupunki
Kalajoen kaupunki
Kangasalan kunta
Kangasniemen kunta
Kankaanpään kaupunki
Kannonkosken kunta
Kannuksen kaupunki
Kanta-Häme
Karijoen kunta
Karkkilan kaupunki
Karstulan kunta
Karvian kunta
Kaskisten kaupunki - Kaskis stad
Kauhajoen kaupunki
Kauhavan kaupunki
Kauniaisten kaupunki - Grankulla stad
Kaustisen kunta
Keiteleen kunta
Kela
Kemijärven kaupunki
Kemin kaupunki
Keminmaan kunta
Kempeleen kunta
Keravan kaupunki
Keski-Pohjanmaa
Keski-Suomi
Keski-Uusimaa
Keuruun kaupunki
Kihniön kunta
Kimitoö kommun - Kemiönsaaren kunta
Kinnulan kunta
Kirkkonummen kunta - Kyrkslätt kommun
Kiteen kaupunki
Kittilän kunta
Kiuruveden kaupunki
Kivijärven kunta
Kokemäen kaupunki
Kokkolan kaupunki - Karleby stad
KoKoA – Koulutetut Kokemusasiantuntijat ry
Kolarin kunta
Konneveden kunta
Kontiolahden kunta
Korsholm kommun - Mustasaaren kunta
Korsnäs kommun
Kotkan kaupunki
Kouvolan kaupunki
Kristinestad - Kristiinankaupunki
Kronoby kommun - Kruunupyyn kunta
Kuhmoisten kunta
Kuhmon kaupunki
Kuntaliitto

Kuopion kaupunki
Kuortaneen kunta
Kurikan kaupunki
Kustavin kunta
Kuusamon kaupunki
Kymenlaakso
Kyyjärven kunta
Kärkölän kunta
Kärsämäen kunta
Lahden kaupunki
Laihian kunta
Laitilan kaupunki
Lapinjärven kunta - Lappträsk kommun
Lapinlahden kunta
Lappajärven kunta
Lappeenrannan kaupunki
Lappi
Lapuan kaupunki
Larsmo kommun - Luodon kunta
Laukaan kunta
Lemin kunta
Lempäälän kunta
Leppävieran kunta
Lestijärven kunta
Liedon kunta
Lieksan kaupunki
Liikenne- ja viestintäministeriö
Limingan kunta
Liperin kunta
Lohjan kaupunki - Lojo stad
Loimaan kaupunki
Lopen kunta
Loviisan kaupunki - Lovisa stad
Luhangan kunta
Lumijoen kunta
Luumäen kunta
Luvian kunta
Länsi-Uusimaa
Maa- ja metsätalousministeriö
Malax kommun - Maalahden kunta
Maria Akatemia
Marttilan kunta
Maskun kunta
Mehiläinen Oy
Merijärven kunta
Merikarvian kunta
Miehikkälän kunta
Mielenterveyden keskusliitto ry
Mielenterveyspooli
MIELI ry
Mikkelin kaupunki

Mty Etappi Ry
Muhoksen kunta
Multian kunta
Muonion kunta
Muuramen kunta
Mynämäen kunta
Myrskylän kunta - Mörskom kommun
Mäntsälän kunta
Mänttä-Vilppulan kaupunki
Mäntyharjun kunta
Naantalin kaupunki
Nakkilan kunta
Nivalan kaupunki
Nokian kaupunki
Nousiaisten kunta
Nuorten mielenterveys seura Yeesi ry
Nurmeksen kaupunki
Nurmijärven kunta
Nykarleby stad - Uusikaarlepyyn kaupunki
Nyyti ry
Närpes stad - Närpiön kaupunki
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Orimattilan kaupunki
Oripään kunta
Oriveden kaupunki
Oulaisten kaupunki
Oulun kaupunki
Outokummun kaupunki
Padajoen kunta
Paimion kaupunki
Paltamon kunta
Pargas stad - Paraisten kaupunki
Parikkalan kunta
Parisuhdekeskus
Parkanon kaupunki
Pedersöre kommun - Pedersören kunta
Pelkosenniemen kunta
Pellon kunta
Perhon kunta
Pertunmaan kunta
Petäjäveden kunta
Pieksämäen kaupunki
Pielaveden kunta
Pihtiputaan kunta
Pirkanmaa
Pirkkalan kunta
Pohjois-Karjala
Pohjois-Pohjanmaa
Pohjois-Savo
Polvijärven kunta

Pomarkun kunta
Porin kaupunki
Pornaisten kunta
Porvoon kaupunki - Borgå stad
Posion kunta
Psykosociala förbundet rf
Pudasjärven kaupunki
Pukkilan kunta
Punkalaitumen kunta
Puolangan kunta
Puolustusministeriö
Puumalan kunta
Pyhtään kunta - Pyttis kommun
Pyhäjoen kunta
Pyhäjärven kaupunki
Pyhännän kunta
Pyhärannan kunta
Päijät-Häme
Pälkäneen kunta
Pöytyän kunta
Raahen kaupunki
Raision kaupunki
Rantasalmen kunta
Ranuan kunta
Raseborg stad - Raaseporin kaupunki
Rauman kaupunki
Rautalammin kunta
Rautavaaran kunta
Rautjärven kunta
Reisjärven kunta
Riihimäen kaupunki
Ristijärven kunta
Rovaniemen kaupunki
Ruokolahden kunta
Ruoveden kunta
Ruskon kunta
Rääkkylän kunta
Saarijärven kaupunki
Sallan kunta
Salon kaupunki
Samha ry
SamiSoster ry
Sastamalan kaupunki
Satakunta
Sauvon kunta
Savitaipaleen kunta
Savonlinnan kaupunki
Savukosken kunta
Seinäjoen kaupunki
Sievin kunta
Siikaisten kunta

Siikajoen kunta
Siikalatvan kunta
Siilinjärven kunta
Simon kunta
Sininauhaliitto
Sipoon kunta - Sibbo kommun
Sisäministeriö
Siuntion kunta - Sjundeå kommun
Sodankylän kunta
Soinin kunta
Someron kaupunki
Sonkajärven kunta
Sosiaali- ja terveysministeriö
SOS-Lapsikylä
Sotkamon kunta
Sulkavan kunta
Suomen Klubitalot ry
Suomussalmen kunta
Suonenjoen kaupunki
Surunauha ry
Sysmän kunta
Säkylän kunta
Taipalsaaren kunta
Taiteen Sulattamo
Taivalkosken kunta
Taivassalon kunta
Tammelan kunta
Tampereen kaupunki
Tervolan kunta
Tervon kunta
Teuvan kunta
THL
Ti. Kosken kunta
Tohmajärven kunta
Toholammin kunta
Toivakan kunta
Tornion kaupunki
TTL
Turun kaupunki - Åbo stad
Tuusniemen kunta
Tuusulan kunta
Tyrnävän kunta
Työ- ja elinkeinoministeriö
Ulkoministeriö
Ulvilan kaupunki
Urjalan kunta
Utajärven kunta
Utsjoen kunta
Uuraisten kunta
Uusikaupunki
Vaalán kunta

Vaasan kaupunki - Vasa stad
Valkeakosken kaupunki
Valtimon kunta
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö
Vantaa-Kerava
Vantaan kaupunki - Vanda stad
Varkauden kaupunki
Varsinais-Suomi
Vehmaan kunta
Vesannon kunta
Vesilahden kunta
Vetelin kunta
Vieremän kunta
Vihdin kunta
Viitasaaren kaupunki
Vimpelin kunta
Virolahden kunta
Virtain kaupunki
Vörå kommun - Vöyrin kunta
Ylitornion kunta
Ylivieskan kaupunki
Ylöjärven kaupunki
Ympäristöministeriö
Ypäjän kunta
Ähtärin kaupunki
Äänekosken kaupunki

Otsikot vastaus- ja kommenttikentille

Lausunnonantajan nimi ja yhteystiedot

Mielenterveyden edistäminen

Mielenterveys pääomana

Lasten ja nuorten mielenterveyden rakentuminen arjessa

Mielenterveysoikeudet

Ihmisten tarpeiden mukaiset, laaja-alaiset palvelut

Hyvä mielenterveysjohtaminen

Itsemurhien ehkäisy

Tiivistelmä sisällöstä

Koivisto Taru
Sosiaali- ja terveysministeriö

Kankaanpää Eeva
Sosiaali- ja terveysministeriö